دستورالعمل اجرایی

مربوط به بند (۱) ماده(۹۵) ضوابط اجرایی قانون بودجه کشور سال ۱۴۰۵

سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

فروردین ماه ۱۴۰۵

فهرست:

عنوان **شماره صفحه**

مقدمه..... ۳

آسیب شناسی وضعیت موجود و نقش راهبردی برنامه های پیشنهادی ۴

اهداف..... ۶

نتایج و اثار ایجاد فرصت های شغلی..... ۸

موارد تخصیص منابع مالی: ۹

جوامع هدف ، عناوین و شروط ارائه تسهیلات بانکی :..... ۱۳

اولویت های اجرایی و ملاحظات ضروری ۱۵

مقدمه:

در عصری که اقتصاد جهانی با چالش های پرشتابی هم چون تحولات فناوری، نابرابری های ساختاری، و نوسانات بازار کار روبه روست، سرمایه گذاری در سرمایه انسانی و تقویت اکوسیستم کارآفرینی به عنوان راهبردی کلیدی برای دستیابی به توسعه پایدار و تاب آوری اقتصادی شناخته می شود. سازمان آموزش فنی و حرفه ای، با درک عمیق از این ضرورت، برنامه های اشتغالزایی خاصی را در اولویت خود قرار داده است که نه تنها پاسخگوی نیازهای حقیقی و فوری بازار کار است، بلکه با نگاهی آینده نگر، زیرساخت های لازم برای خلق فرصت های مولد و فراگیر را نیز فراهم می سازد. این طرح جامع، در قلب خود، همگرایی بین مهارت آموزی، نوآوری مالی، و عدالت جغرافیایی را جای داده است. از یکسو، با تقویت مشارکت های عمومی-خصوصی و توسعه نهادهای پشتیبان کسب وکار، چرخه تأمین مالی را به سمت پروژه های اشتغالزا هدایت می کند و از سوی دیگر، با تمرکز بر مشاغل خانگی و مناطق محروم، زنجیره ارزش را تکمیل نموده و شکاف های تاریخی را پر می کند. این برنامه ها در کنار یکدیگر، پازلی را تکمیل می کنند که هر قطعه آن، از توانمندسازی فردی تا توسعه زیرساختهای کلان اقتصادی، نقش خود را در خلق «اشتغال پایدار» ایفا می کند. در شرایطی که نرخ بیکاری به ویژه در مناطق روستایی و میان اقشار کم مهارت، به عنوان مانعی جدی بر سر راه توسعه متوازن کشور ایستاده است، این پیشنهادها با اتکا به سه اصل «مهارت محوری»، «تأمین مالی هوشمند» و «تاب آوری اجتماعی»، مسیری نوین را ترسیم می کند. حمایت از مشاغل خانگی در راستای تکمیل زنجیره ارزش، تنها ایجاد درآمد نیست؛ بلکه احیای کریدورهای تولیدی محلی و تقویت هویت اقتصادی جوامع است. بهبود زیرساخت های کسب وکار نیز فرصتی است برای تبدیل ایده های راکد به بنگاه های زاینده اشتغال. بدیهی است اجرای موثر این پیشنهادها در گرو دو عامل است: نخست، جذب اعتبارات هدفمند که نه به عنوان هزینه، بلکه به مثابه سرمایه گذاری بلندمدت در دارایی های مولد کشور قلمداد شود، و دوم، هماهنگی بین دستگاهی برای تضمین اجرای یکپارچه برنامه ها. این طرح، با ترکیب ظرفیت های بخش خصوصی، نوآوری های مالی، و فناوری های آموزشی، الگویی پیشرو را ارائه می دهد . به عبارتی در حال ترسیم نقشه راهی برای عبور از بحران بیکاری و تبدیل تهدیدهای اقتصادی به فرصت های ملی هستیم. مشارکت در این طرح، سرمایه گذاری در آینده ای است که در آن می توان انتظار داشت، هر روستا یک کارگاه تولید ارزش، هر خانه یک واحد اقتصادی، و هر فرد یک بازیگر فعال در زنجیره اشتغال کشور باشد. پیشنهاد حاضر اقدامی است کارشناسانه برای جهش از «مصرف» به «تولید»، و از «امید» به «اقدام».

حال با این نگاه

کسب و کارهای کوچک و متوسط بخش اصلی اقتصاد کشورهای درحال توسعه هستند و نقش حیاتی را در رشد، نوآوری و شکوفایی بازی می کنند. اما این بنگاه ها به شدت در دستیابی به سرمایه لازم برای رشد و توسعه محدودیت دارند و میزان دسترسی به منابع مالی به عنوان مهم ترین محدودیت آنها در کشورهای درحال توسعه می باشد. از این رو آنها در کشورهای درحال توسعه با شکاف مالی مواجه هستند که موجب تضعیف رونق اقتصادی خواهد شد. از آنجاییکه خصوصی سازی فرایندی اجرایی، مالی و حقوقی است ، دولتها در بسیاری از کشورهای جهان برای اصلاحات در اقتصاد و نظام اداری کشور ، این روند را اجرایی می نمایند. واژه خصوصی سازی حاکی از تغییر در تعادل بین حکومت و بازار و به نفع بازار است. خصوصی سازی وسیله ای برای افزایش کارایی (مالی و اجتماعی) عملیات یک موسسه اقتصادی است .هدفهای استراتژیک خصوصی سازی می توانند در جهت توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی منطقه و کشور، حذف انحصار و گسترش رقابت، اشتغال زایی، توسعه فعالیت، کاهش هزینه های جاری، کوچک کردن اندازه دولت، استفاده بهینه از منابع (اصلاح الگوهای مصرف) و ... مفید باشد .بر اساس تئوری اقتصادی، بخش خصوصی از انگیزه بالایی برای کار و تلاش و کسب سود برخوردار است و از نیروی انسانی، سرمایه و سایر عوامل تولید حداکثر استفاده را می کند .در این رابطه سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور به

منظور توانمند سازی نیروی انسانی برای اشتغال و برون سپاری ارائه خدمات مهارت آموزی و اشاعه فرهنگ مهارت آموزی با رویکرد تقویت و پشتیبانی حداکثری از بخش غیردولتی، شاغلین و متقاضیان کار در مناطق محروم و روستایی ، مشاغل خانگی و تکمیل زنجیره ارزش ، بهبود زیرساخت های توسعه کسب و کار ، نهادهای پشتیبان کسب و کارها و تامین کنندگان مالی از طریق مشارکت های عمومی خصوصی در نظر دارد تا با بهره مندی از ظرفیت های جز (۱) الی(۷) بند(ب) تب صره(۱۵) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۴ ارائه تسهیلات مالی کم بهره منجر به توسعه ی و اشاعه مهارت آموزی و هدفمندی آموزش های فنی و حرفه ای و ایجاد کارآفرینی از طریق آموزشگاه های آزاد شود و هم نیز موجبات مستعدسازی شیوه های نوین ارائه آموزش های مهارتی در بخش فناوری اطلاعات و اشتغالزایی در مشاغل کم سرمایه بر و پویا از قبیل : حوزه های اقتصاد دیجیتال، برنامه نویسی ، بازاریابی دیجیتال، فروش دیجیتال و ظرفیت های شبکه های اجتماعی مجازی و..... را فراهم آورد.

آسیب شناسی وضعیت موجود و نقش راهبردی برنامه های پیشنهادی :

در بستر کنونی اقتصاد ایران، دو چالش ساختاری «شکاف مهارتی» و «محدودیت های تأمین مالی» به مثابه دو مانع هم پیوند، فرآیند خلق اشتغال پایدار را با اختلال مواجه ساخته اند. این چالش ها در سطوح خُرد و کلان، نه تنها مانع بهره وری نیروی کار شده اند، بلکه زنجیره ارزش در بسیاری از بخش ها را ناقص و اقتصاد محلی را در برابر شوک های بیرونی آسیب پذیر کرده اند. در ادامه، با واکاوی این چالش ها، نشان خواهیم داد که چگونه برنامه های پیشنهادی سازمان آموزش فنی و حرفه ای، می تواند به عنوان راه حلی یکپارچه، همزمان بر این دو جبهه اثرگذار باشد.

۱. ناهمگونی مهارتی: از آموزش های ناکارآمد تا نادیده انگاری جغرافیای محرومیت

الف) انفصال آموزش ها از نیازهای بازار کار: نظام مهارت آموزی کنونی، اغلب در دام «مدرک گرایی صرف» و آموزش های تئوریکِ بدون پیوند با الزامات صنعت گرفتار است. این امر سبب شده تا نرخ بازدهی سرمایه گذاری در آموزش های فنی کاهش یابد و شکاف بین عرضه نیروی کار و تقاضای بنگاه ها عمیق تر شود.

ب) تمرکز نامتوازن امکانات آموزشی: دسترسی به آموزش های مهارتیِ روزآمد در مناطق روستایی و محروم، به شدت محدود است. این ناعدالتی جغرافیایی، مهاجرت به شهرها را تشدید کرده و رکود اقتصادی در این مناطق را به چالشی مزمن تبدیل نموده است.

ج) نبود پیوند بین مهارت آموزی و نوآوری: آموزش های فعلی کمتر بر مهارت های مرتبط با فناوری های نوین (مانند اقتصاد دیجیتال، مدیریت زنجیره تأمین، و بازاریابی الکترونیک) متمرکزند، درحالیکه تحولات صنعتی، نیازمند نیروی کار چابک و چندمهارتی است.

راهکار برنامه ها:

- برنامه «توانمندسازی شاغلین و متقاضیان کار در مناطق محروم» با توسعه مهارت آموزی سیار و بومی سازی محتوای آموزشی، شکاف جغرافیایی را هدف می گیرد.

- برنامه «تکمیل زنجیره ارزش مشاغل خانگی» با آموزش مهارتهای تکمیلی (مانند بسته بندی، بازاریابی، و مدیریت مالی)، حلقه های مفقوده بین تولید خُرد و بازارهای بزرگتر را پر می کند.

- برنامه «بهبود زیرساختهای توسعه کسب وکار» با توسعه و راه اندازی آموزشگاه ها و ارتقای فناوری، مهارتهای مرتبط با صنایع پیشرو را توسعه میدهد.

۲. محدودیتهای تأمین مالی: از ریسک پذیری پایین تا نهادهای ناکارآمد

الف) کمبود سازوکارهای تأمین مالی مشارکتی: بنگاه های خُرد و مشاغل خانگی، به دلیل نداشتن وثیقه های رسمی و سابقه اعتباری، از دسترسی به منابع مالی بانکی محروم اند. این امر، مانع گسترش فعالیتها و ورود آنها به زنجیره های ارزش ملی و جهانی شده است.

ب) ناکارایی نهادهای پشتیبان کسب وکار: صندوق های ضمانت، شتابدهنده ها، و صندوق های خطرپذیر موجود، به دلیل تمرکز بر پروژه های کلان و نبود دانش تخصصی در حوزه مشاغل خُرد، نتوانسته اند نقش واسطه گری مالی را به خوبی ایفا کنند.

ج) ضعف در جذب سرمایه های بخش خصوصی: مشارکت سرمایه گذاران خصوصی در پروژه های اشتغالزای محلی، به دلیل نبود چارچوب های شفاف برای تقسیم سود و ریسک، محدود مانده است.

راهکار برنامه ها:

- برنامه «حمایت از تأمین مالی مشارکتهای عمومی-خصوصی» با طراحی و ارائه مشوق به سرمایه گذاران، ریسک فعالیت ها را کاهش می دهد.

- برنامه «توسعه نهادهای پشتیبان کسب وکار» با ایجاد شبکه های تخصصی میانجی گری مالی و آموزش شیوه های تأمین جمعی (Crowdfunding)، امکان دسترسی به منابع غیربانکی را فراهم می سازد.

- برنامه «حمایت از مشاغل خانگی» با تعریف «خوشه های اقتصادی» در مناطق محروم، امکان ارائه وام های گروهی با پشتوانه مشارکت جمعی را افزایش می دهد.

۳. پیوند راهبردی مهارت و مالی: خلق چرخه های اشتغال زایی پایدار

مسئله کلیدی در آسیب شناسی حاضر، «چرخه معیوب ناتوانی مالی ← ضعف بهره وری ← ناتوانی مالی» است. برنامه های پیشنهادی، با ایجاد هم پوشانی هوشمند بین مهارت آموزی و تأمین مالی، این چرخه را به «چرخه توانمندسازی» تبدیل می کنند: آموزش مهارتهای تطبیقی (مانند دیجیتال سازی مشاغل سنتی) امکان دسترسی آسانتر به منابع مالی را فراهم ومی سازد. تأمین مالی پروژه های زنجیره ارزش موجب تقویت تقاضا برای نیروی کار ماهر و به عبارتی انگیزه بخشی به مهارت آموزی می شود.

برنامه های یاد شده به مثابه موتور محرکه گذار از بحران به فرصت می باشد : آسیب های موجود در حوزه مهارت و مالی، ریشه در نهادها و قواعد ناکارآمدی دارد که سالهاست انباشته شده اند. بااین حال، برنامه های طراحی شده سازمان آموزش فنی و حرفهای، با اتکا به چهار اصل «تمرکززدایی جغرافیایی»، «نوآوری نهادی»، «تلفیق آموزش و بازار» و «عدالت توزیعی»، قادرند این چالشها را به فرصت تبدیل کنند. موارد یاد شده تنها مجموعه ای از اقدامات پراکنده نیست، بلکه نقشه راهی است برای بازطراحی اکوسیستم اشتغال کشور؛ اکوسیستمی که در آن، یک روستایی در منطقه ای دور افتاده با دسترسی به آموزش های کشاورزی هوشمند و یک وام کم بهره، می تواند به بازیگری اثرگذار در زنجیره صادرات یک محصول تبدیل شود، و یک کارگاه خانگی در کردستان با اتصال به پلتفرم های دیجیتال، محصولات خود را به بازارهای جهانی عرضه کند. این برنامه های عملیاتی میتواند «مهارت» و «اعتبار» را به مثابه دو بال پرواز اقتصاد ملی، همزمان تقویت نماید.

از سوی دیگر باتوجه به چالش های پیچیده اقتصادی ایران، از تحریم های بین المللی تا نابرابری های منطقه ای و شکاف مهارتی، سازمان آموزش فنی و حرفه ای به عنوان یکی از نهادهای کلیدی در تقویت سرمایه انسانی و توسعه پایدار نقش حیاتی ایفا می کند. با این حال این سازمان در مسیر تحقق اهداف خود با موانع ساختاری مالی و نهادی متعددی روبروست که کارآمدی آن در مواجهه با نیازهای فزاینده بازار کار و ضرورتهای اقتصاد غیرنفتی محدود ساخته است. پیشنهادات ذیل با رویکردی اکوسیستم محور می کوشد تا راهکاری جامع برای آسیب شناسی و اصلاح ساختاری ارائه نماید. تبدیل آموزش های فنی از مهارت آموزی صرف به موتور محرک توسعه اقتصادی است تحولی که تنها با تکمیل زنجیره ارزش از آموزش تا اشتغال با تقویت نهادهای پشتیبان و جریان سازی مالی هوشمند در مناطق محروم محقق می شود.

مولفه های این پیشنهاد برسه پایه استوار است: ۱. گذار از بودجه محوری به اقتصاد مشارکتی با جذب سرمایه و نوآوری بخش خصوصی.
۲. ایجاد زیر ساخت های هو شمند و غیرمتمرکز برای ات صال م شاغل خانگی و رو ستایی به بازارهای ملی و جهانی با بهره گیری از فناوری های دیجیتال.
۳. توانمند سازی نهادهای محلی به عنوان بازوهای اجرایی با تمرکز بر آموزش های مهارتی هم‌سو با نیازهای روز شبکه سازی و پشتیبانی مالی پایدار.

اهداف:

اهداف کلان و خُرد اجرایی سازی برنامه ها: از تاب آوری اقتصادی تا عدالت اجتماعی
اجرای برنامه های پیشنهادی سازمان آموزش فنی و حرفه ای، نه یک مجموعه اقدامات مقطعی، بلکه گذار استراتژیک از اقتصاد مبتنی بر مصرف به اقتصاد مولدِ مهارت محور است. این طرح با درنوردیدن مرزهای سنتی برنامه ریزی اقتصادی، اهدافی را دنبال می کند که هم پوشانی آنها، چشم اندازی جامع از تحول ساختاری را ترسیم می نماید. در این بخش، با وضوحی تحلیلی، اهداف اصلی و فرعی طرح را تشریح می کنیم؛ اهدافی که نشان می دهد هر یک از این برنامه ها، نه یک «گزینه»، که «ضرورتی اجتناب ناپذیر» برای عبور از بن بستهای کنونی است.

الف) اهداف اصلی:

۱. کاهش نرخ بیکاری ساختاری با تأکید بر مناطق محروم و روستایی
- کاهش نرخ بیکاری در مناطق هدف .
- چرایی: تمرکز بر مشاغل خانگی و توانمندسازی جغرافیای محروم، با تبدیل منابع انسانی راکد به نیروی مولد، مستقیماً بر جذب جمعیت غیرفعال اقتصادی اثر میگذارد.
۲. ارتقای تناسب مهارتی نیروی کار با نیازهای پویای بازار
- افزایش نرخ اشتغال پذیری فارغ التحصیلان دوره های مهارتی.
- چرایی: ادغام آموزش های فنی با الزامات زنجیره ارزش (مثل دیجیتال سازی، بسته بندی، و مدیریت مالی) شکاف مهارتی را به حداقل میرساند.
۳. تقویت دسترسی به منابع مالی غیربانکی برای مشاغل خُرد و نوپا
- تأمین مالی طرح های اشتغالزا از طریق صندوقهای مشارکتی و PPP
- چرایی: تامین مالی، ریسک پذیری سرمایه گذاران و اعتبارسنجی بنگاه ها را تسهیل میکند.
۴. تثبیت جایگاه نهادهای پشتیبان کسب وکار به عنوان موتور محرکه اکوسیستم کارآفرینی
- ارتقای نهادهای میانجیگری تخصصی در حوزه های فناوری، صنایع دستی، و کشاورزی.
- چرایی: این نهادها با ارائه خدمات مشاوره ای، حقوقی، و مالی، شکاف بین ایده و اجرا را پر می کنند.

ب) اهداف فرعی:

۱. تحریک رشد اقتصادی محلی از طریق خوشه های صنعتی غیرمتمرکز

- مثال عینی: امکان تبدیل هر منطقه روستایی به یک قطب تولیدی متناسب با مزیت های بومی (مثل فرش در خراسان، زعفران در قائنات، یا صنایع دستی چوبی در شمال).
- پیامد: کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی با تقویت صادرات غیرنفتی.

۲. کاهش مهاجرت روستا-شهری با ایجاد فرصت های درآمدی در محل
- کاهش نرخ مهاجرت سالانه از مناطق هدف
- چرایی: مشاغل خانگی و آموزش های محلی، انگیزه ماندگاری و سرمایه گذاری در زادگاه را افزایش می دهد.
۳. ارتقای تاب آوری اجتماعی در برابر شوک های اقتصادی
- مکانیزم: تنوع بخشی به درآمد خانوارها از طریق ترکیب مشاغل خانگی با فعالیت های کشاورزی یا صنایع خلاق.
- پیامد: کاهش آسیب پذیری جوامع در برابر بحران هایی مانند تحریم یا شیوع بیماریها.
۴. توانمندسازی زنان و جوانان به عنوان بازیگران محوری اقتصاد مولد
- اختصاص قسمتی از تسهیلات مالی به زنان سرپرست خانوار
- چرایی: زنان و جوانان، به عنوان ذخیره استراتژیک نیروی کار، پتانسیل بالایی برای ایجاد کسب وکارهای نوآورانه دارند.
۵. جهش دیجیتالی مشاغل سنتی و ادغام آنها در بازارهای ملی و جهانی
- مثال عینی: راه اندازی پلتفرم های فروش آنلاین برای صنایع دستی روستایی با آموزش مهارت های بازاریابی دیجیتال.
- پیامد: افزایش سودآوری مشاغل خُرد از طریق حذف دلالان و دسترسی مستقیم به مصرف کننده.

ج) اهداف استراتژیک پنهان: بذرهای تحول آینده
۱. بازتعریف رابطه دولت-بازار با کوچک سازی تصدیگری مستقیم دولت
- مکانیزم: واگذاری مدیریت مراکز مهارت آموزی و نهادهای مالی به تشکل های خصوصی و تعاونی ها.
- دستاورد: افزایش کارایی و کاهش هزینه های اجرایی با اتکا به رقابت پذیری بخش خصوصی.
۲. ایجاد پایلوت های موفقیت برای جذب سرمایه گذاریهای بین المللی
- مثال: تبدیل مناطق نمونه (مانند برخی مناطق در حوزه انرژی های تجدیدپذیر) به قطب های جذب فاینانس خارجی.
- پیامد: کاهش ریسک کشور برای سرمایه گذاران خارجی با نمایش پروژه های اثربخش.

اگر برنامه های یاد شده را با معیارهای «کارایی اقتصادی»، «عدالت توزیعی»، و «پایداری» بسنجیم، به سرعت در می یابیم که اجرای آن، نه یک انتخاب سیاسی، که تکلیفی تاریخی است. این برنامه ها، با تبدیل «مهارت» به «سرمایه» و «مناطق محروم» به «کریدورهای تولید»، معادلات کهنه اقتصادی را دگرگون میسازند. شاخص های کمّی ذکرشده، نه آرزوهای انتزاعی، که مسیری دقیق و قابل رصد هستند. «هوشمندی طراحی» و «انعطاف پذیری اجرا» می تواند اجرا کننده را به این برنامه ها امیدوار نماید. هوشمندی، زیرا حلقه های مفقوده بین مهارت، مالی، و بازار را به شیوه ای علمی پر می کند؛ و انعطاف پذیری، زیرا با اتکا به مشارکت مردمی و نوآوری نهادی، از الگوهای خشک بوروکراتیک فاصله

می گیرد.برنامه های سازمان آینده ای را تصویر می کند که در آن، مهارت آموزی نه هزینه، که سودآورترین سرمایه گذاری ملی است؛ و مناطق محروم، نه بار اقتصادی، که موتور محرکه تولید کشورند.

نتایج و آثار ایجاد فرصت های شغلی:

پیش بینی های صورت گرفته بیانگر این نکته می باشد که با پرداخت تسهیلات؛ سهم سالانه سازمان در اشتغال مهارت‌آموخته گان افزایش می یابد. علاوه بر آن ارایه آموزش های مهارتی مورد نیاز جامعه و متقا ضیان مهارت آموزی دارای پیامدهای مثبت و ارز شمند دیگری در حوزه های مختلف اجتماعی، فرهنگی و آموزشی خواهد داشت که بطور مستقیم و غیر مستقیم فواید و آثار آن قابل بررسی، اندازه گیری است. از مهمترین آثار مثبت مهارت آموزی هدفمند در جامعه می توان به موضوعات زیر پرداخت:

۱- توانمند شدن متولیان آموزش مهارتی در اجرای آموزش بخش های صنعتی و فنی و رشته های High Tech
۲- پیش بینی افزایش ظرفیت مهارت آموزی کشور (حداقل ۱۰ درصد) در بخش ارائه دهندگان آموزش.
۳- ارتقاء مهارت شاغلین در صنایع و صنوف
۴- آموزش جوانان و جویندگان شغل و حرفه که باعث ارتقاء مهارت نسل جوانی که هر سال وارد بازار کار می شوند، خواهد شد.
۵- آموزش شاغلین در حوزه های مختلف کشاورزی، صنایع و صنوف، خدمات و بنگاه های اقتصادی که باعث ارتقاء دانش و مهارت و افزایش راندمان و کیفیت محصولات و خدمات آنها خواهد شد.
۶- انتقال تجارب و ایده های نو بر گرفته از دانش و تکنولوژی و فناوری های نوین آموزشی روز دنیا
۷- هدایت جوانان به کارآفرینی و ایجاد کسب و کارهای مستقل
۸- ترویج فرهنگ کار در فضای مجازی و هدایت صحیح جوانان به ایجاد کسب و کارهای اینترنتی
۹- افزایش تولید ملی و ارتقاء جایگاه و فرهنگ کارآفرینی در بهبود کیفیت تولید، فرآوری و بسته بندی محصولات در داخل و خارج از کشور
۱۰- کاهش خطرات و آسیب های ناشی از عدم آگاهی در رعایت ایمنی و بهداشت کار
۱۱- کاهش نرخ بیکاری
۱۲- ارتقاء سطح اقتصادی خانوارهای شهری، روستایی و کسب منزلت اجتماعی
۱۳- کاهش مهاجرت از روستاها و شهرستان ها به کلان شهرها با ارتقاء سطح درآمد و اقتصاد روستاییان و عشایر
۱۴- تربیت نیروی کار ماهر جهت اعزام به خارج از کشور
۱۵- اشتغال مستقیم در بنگاه های اقتصادی و شرکت ها موسسات خصوصی.
۱۶- افزایش درآمد بیمه های تامین اجتماعی از محل بیمه درمان و بازنشستگی شاغلین .
۱۷- افزایش درآمد شرکت‌های بیمه‌گزار از محل صدور بیمه نامه های آتش‌سوزی، سیل و زلزله و حوادث غیر مترقبه و بیمه نامه های مسئولیت مدنی و ...

با توجه پیامدهای سرمایه گذاری بخش غیردولتی در حوزه مهارت‌آموزی، برآیند آن موجب کاهش هزینه های دولت و جایگزینی بخش غیردولتی در مراکز آموزش فنی و حرفه ای می شود.

موارد تخصیص منابع مالی:

در راستای تخصیص منابع مالی محورهای ذیل به عنوان جوامع مورد هدف سازمان پیش بینی می شود:

برنامه (۱): حمایت از تامین مالی مشارکت های عمومی خصوصی(منطبق بر جز ۱و۲ بند ب):

- تشریح موضوع:

جهت حمایت از طرح ۱۳۰ فرصت سرمایه گذاری توسعه زیر ساخت های آموزشی در سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور از طریق مشارکت عمومی خصوصی با پرداخت به عنوان مشوق به شرکای این طرح. برنامه یاد شده موتور محرکه رشد غیرتورمی و تاب آوری مالی ، گذار از رفاه توزیعی به رفاه مولد ، تقویت اقتدار ملی و اعتمادسازی فراجناحی، و خالق پارادایمهای جدید حکمرانی با توجه به این که دولت به مثابه تسهیلگر، و نه مجری وارد عمل شده است و اقتصاد مشارکتی شهروند-محور را در دستور کار قرارداده ؛ خواهد بود.-

برنامه (۲): بهبود زیرساخت های توسعه کسب و کار

- کمک هزینه برای خرید ، اجاره و ارتقا و بروزرسانی تجهیزات و امکانات در راستای ارائه آموزش های الکترونیکی و مجازی اعم از : تجهیزات سخت افزاری و نرم افزاری برگزاری دوره های مهارت آموزی.

- تشریح موضوع:

از آنجاییکه یکی از مولفه های مهم و تاثیرگذار در بروز رسانی برنامه های کسب و کار سرمایه مالی می باشد به همین منظور وجود این مقوله به صورت مستقیم و غیر مستقیم موجب انگیزش و رشد و توسعه ی فعالیت های آموزشی موسسین آموزشگاه های ازاد خواهد شد. علاوه براین درصورت مدیریت صحیح در هزینه کردها و تخصیص منابع در ردیف های مخارج مناسب، امکان کیفیت بخشی به مهارت آموزی را فراهم خواهد نمود. نظر به اینکه برخی از افراد جامعه از مهارت و تخصص لازم برای ایجاد آموز شگاه و دوره های آموزش مهارتی اثربخش بهره مند هستند لیکن به دلیل برخی از مشکلات مالی و بودجه ای از این اقدام صرف نظر می نمایند بهره مندی از تسهیلات بانکی هدفمند با بهره کم این ظرفیت بالقوه را بالفعل تبدیل خواهد نمود. همانطور که می دانید کشور ما کشوری در حال توسعه محسوب می شود که به واسطه ی استفاده از تکنولوژی های نوین، با سرعت فوق العاده ای در حال پیشروی به عصر اطلاعات و ارتباطات است. در این عصر شبکه ها و راه های ارتباطی با سرعت باورنکردنی در حال شکل گیری هستند. باتوجه به اینکه لازمه ی بقای اقتصادی در هر جامعه ای، تقویت و استمرارکسب و کار ها می باشند، به همین دلیل برای رونق و توسعه آن در عصر حاضر بایستی از همراهی با تکنولوژی غافل نباشیم. با افزایش دانش بشر و به کار گرفتن تجربیات خود در ارتقاء سطح زندگی، کسب و کار ها هم دست خوش تغییرات زیادی گردیده اند و استفاده از فناوری های جدید باعث رونق فعالیت های اقتصادی و توسعه کسب و کار ها خواهد شد.

- مهارت آموزان کارآفرین و طرح کارافن (افرادیکه پس از مهارت آموزی کارآفرینی می نمایند).

- تشریح موضوع:

همانطوریکه صاحب نظران کارآفرینی ا شاره کرده اند" ع صاره کارآفرینی در درک و بهره برداری از فر صت ها ست" برای د ستیابی به این مفهوم خلاقیت توامان با آموزش صحیح و کاربردی می باي ست سرلوحه ی اقدام قرار گیرد . کارافن ها به عنوان افراد سازنده علاوه بر ایجاد مسیرهای ر شد و تعالی در کسب و کار ها برای رفع نیازهای مختلف در جامعه چاره اندیشی و نقش آفرینی می نمایند.

طرح کارافن: مشـــمول تفاهم نامه فی مابین ســـازمان آموزش فنی‌وحرفه‌ای و معاونت امور زنان و خانواده ریاســـت جمهوری مربوط به آموزش مهارت‌های شغلی به زنان در سه سطح بنیادین، فنی و تکنولوژیک، تو سعه مهارت‌های زنان در حوزه کسب و کارهای خرد و خانگی، آموزش مهارت‌های تسهیل‌گری کسب‌وکار شامل کوچینگ، منتورینگ، م شاوره و راهبری کسب و کارهای زنان، تدوین ا ستانداردهای شغلی برای زنان و فراهم سازی زمینه کارآموزی زنان در حوزه مهارت‌های کسب و کار از جمله موضوعات این تفاهم‌نامه همکاری است.شناسایی زنان مستعد جهت توسعه و راهبری کسب و کارهای خرد و خانگی، هماهنگی و تسهیل‌گری معرفی زنان مشمول آموزش دیده در سازمان برای دریافت تسهیلات، فراهم نمودن زمینه‌های لازم برای آموزش مهارت‌های تسهیل‌گری کسب و کار، همکاری در فراهم نمودن زمینه کارآموزی مهارت‌های کسب وکار از جمله موارد این موضوع می باشد.

- تو سعه مهارت آموزی و ا شاعه آن در بنگاه های اقت صادی برای اجرای مهارت آموزی نیروی ان سانی مورد نیاز (در را ستای اجرای ماده واحده الزام فراگیری آموزش های فنی و حرفه ای جهت ا شتغال به کار) و راهبران و پی شران های ماهر کسب و کار

➢ تشریح موضوع:

باتوجه به اینکه در تمام سازمان های مهارت محور اساسا صنایع و بنگاه های اقتصادی به عنوان زمین بازی و تعیین کننده راهبردهای برنامه ریزی برای سیا ست ها و چ شم اندازهای مهارتی در ک شورها ایفای نقش می نمایند. ایجاد مسیر صحیح در پیاده سازی اهداف مورد نظر از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است. گاهی مواقع خود هدف آنچنان اهمیت ندارد اما ر شدی که در مسیر دستیابی به اهداف کسب می کنیم ایجاد ارزش می کند. ایجاد ارتباط تنگاتنگ و دوســـویه فیمابین مجریان مهارت آموزی(آموزشـــگاه های فنی و حرفه ای ازاد) و بنگاه های اقتصـــادی و صـــنایع مستلزم انتخاب مسیر صحیح همراه با مشوق های کارآمد می باشد.

برنامه (۳) : حمایت از مشاغل خانگی و تکمیل زنجیره ارزش (منطبق بر قسمت ۲ جز ۷ بند ب):

➢ تشریح موضوع:

جهت حمایت از ا شتغال زنان بویژه سرپر ست خانوار در قالب طرح کارافن که با م شارکت معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری انجام خواهد شد.

بازتعریف مفهوم «خانه» به مثابه هسته مولد اقتصاد ملی آثاری ژرف در ابعاد اقتصادی، اجتماعی و سیاسی خلق می کند .

۱. آثار اقتصادی: خانه ها به مثابه موتورهای خُرد توسعه

- شکستن انحصار واسطه ها با تکمیل زنجیره ارزش: آموزش مهارتهای تکمیلی مانند بسته بندی حرفه ای، برندسازی و بازاریابی دیجیتال به مشاغل خانگی، سود حاصل از فروش محصولات را می تواند تا چند برابر افزایش میدهد.

- کاهش واردات با تقویت تولیدات محلی: حمایت از مشاغلی مانند دوخت کیف های چرمی دست دوز یا تولید اسباب بازیهای بومی، وابستگی به کالاهای خارجی را کاهش می دهد.

- ایجاد اشتغال غیرمستقیم: هر شغل خانگی موفق، خالق تعدادی شغل جانبی در حوزه های توزیع، حمل ونقل و بازاریابی خواهد بود.

- جذب ارز از طریق صادرات خُرد: با آموزش صادرات الکترونیک به مشاغل خانگی (مثلاً فروش صنایع دستی در پلتفرمهای بین المللی مانند Etsy)، جریان ارزی به کشور تزریق می شود.

۲. آثار اجتماعی: از حاشیه نشینی تا حضور در بازارهای جهانی

- توانمندسازی زنان سرپرست خانوار: مشاغل خانگی، تنها منبع درآمد قسمت عمده ای از زنان ایرانی است. آموزش مهارتهایی مانند طراحی دیجیتال پارچه های محلی، موقعیت آنان را از «تأمین کننده نیازهای اولیه» به «کارآفرینان خلاق» ارتقا می دهد.

- کاهش آسیب های اجتماعی در مناطق محروم

- احیای میراث فرهنگی فراموش شده: آموزش بازسازی برخی مشاغل سنتی ، می تواند هویت تاریخی مناطق را زنده می کند.

- تقویت پیوندهای خانوادگی: مشاغل خانگی، خانواده ها را به تیم های کاری تبدیل می کند. مثلاً پدر مواد اولیه تهیه می کند، مادر تولید میکند و فرزند بازاریابی دیجیتال انجام میدهد.

۳. آثار سیاسی: خانه ها به مثابه سنگرهای اقتصاد مقاومتی

- کاهش فشار تحریم ها با اقتصاد خُرد غیرمتمرکز: مشاغل خانگی که در هزاران نقطه کشور پراکنده اند، هدف گیری تحریم ها را تضعیف می کنند.

- تقویت امنیت ملی با توزیع عادلانه ثروت: با ارتقای درآمد حاصل از فروش محصولات دست ساز محلی ، گرایش به قاچاق و ناامنی کاهش می یابد.

- احیای اعتماد عمومی با عدالت ملموس: اجرای موفق این طرح در مناطق محروم ، اعتماد به دولت را به عنوان حامی عدالت جغرافیایی تقویت می کند.

- دیپلماسی فرهنگی از طریق صادرات محصولات

۴. آثار نوآورانه: خانه ها به مثابه آزمایشگاه های اقتصاد چرخشی

- تبدیل ضایعات به ثروت: آموزش تبدیل پسماندهای کشاورزی (مانند پوست پسته) به محصولات تزیینی، الگوی اقتصاد چرخشی را نهادینه می کند.

- هوشمندسازی مشاغل خانگی: استفاده از فناوری های کم هزینه مانند سنسورهای رطوبت سنج در کارگاه های خشکبار خانگی، کیفیت محصولات را رقابت پذیر می کند.

- خوشه های مجازی تولید: ایجاد پلتفرمهای آنلاین برای اتصال مشاغل خانگی

این برنامه، با تبدیل «خانه» به «واحد اقتصادی» و «مهارتهای خانگی» به «ثروت ملی»، سه گام مهم برمی دارد:

- اقتصادی: خلق مشاغل بدون نیاز به سرمایه گذاری کلان دولتی
- اجتماعی: تبدیل زنان و جوانان از مصرف کننده به تولیدکننده
- سیاسی: تقویت اقتدار ملی از طریق کاهش وابستگی به خارج

لذا مشاغل خانگی، دیگر به عنوان فعالیت های معیشتی کم اهمیت نمی باشند؛ بلکه می توانند سپر اقتصاد ایران در برابر تحریم ها و موتور محرکه جهش به سمت توسعه اقتصادی باشند. آمار قابل تامل سهم مشاغل خانگی در اشتغال کشورهایی مانند هند و ترکیه نشان می دهد که این مشاغل، تهدیدهای جمعیتی را به فرصتهای اقتصادی تبدیل می نمایند.

برنامه (۴) : توانمندسازی شاغلین و متقاضیان کار در مناطق محروم و روستایی (منطبق بر قسمت ۱ جز ۷ بند ب):

- تشریح موضوع:

جهت حمایت از توانمندسازی روستائیان و معلولان و مشاغل خانگی با اولویت مناطق محروم در قالب طرح کارافن که با مشارکت معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم ریاست جمهوری انجام خواهد شد

این برنامه با خلق «اقتصاد موزاییکی» (شبکهای از خُرده اقتصادهای خودکفا) سه دستاورد کلان دارد:

۱. اقتصادی: امکان تبدیل هر روستا به یک «غرفه نمایش دائمی توانمندیهای ایران» در بازارهای جهانی.

۲. اجتماعی: پیشگیری از فروپاشی ساختار خانواده ها با ایجاد مشاغل خانگی چند نسلی.

۳. سیاسی: تبدیل مناطق مرزی از کانونهای ناامنی به خط مقدم توسعه ملی.

برنامه (۵) : توسعه و تقویت نهادهای پشتیبان کسب و کارها (جزء ۴) :

- تشریح موضوع:

جهت کمک به اجرای برنامه های پیشنهادی در قالب کمک های فنی و اعتباری و هزینه های پشتیبانی به مبلغ حداقل(۱) درصد از اعتبارات جز (۴) ،((۵) درصد منابع مالی جز (۱) الی (۷) بند (الف)) و متناسب با تخصیص اعتبارات برنامه ها.

این برنامه، نه یک اقدام حمایتی ساده، بلکه مهندسی اکوسیستم اقتصادی است که با تبدیل نهادهای پشتیبان به «موتورهای خلق ثروت چندلایه»، تحولی ساختاری در پیوند مهارت، سرمایه و بازار ایجاد می کند.

۱. خلق ارزش افزوده مستقیم: از ایده تا ثروت

- کاهش شکاف دانشی-مالی: نهادهای پشتیبان مانند صندوقهای ضمانت، شتابدهنده ها و مراکز نوآوری، با ارائه مشاوره های تخصصی و تأمین مالی هوشمند، مسیر تبدیل ایده های مهارت محور به کسب وکارهای سودآور را هموار می کنند.
- افزایش نرخ بقای استارت آپها: بر اساس تجارب جهانی، حضور نهادهای پشتیبان، نرخ شکست استارتآپها را تا ۵۰ درصد کاهش می دهد. در ایران، این نهادها با آموزش مدیریت مالی و بازاریابی دیجیتال به مشاغل خُرد، تاب آوری اقتصادی آنها را تقویت می کنند .

۲. ارزش افزوده غیرمستقیم: موج سازی اقتصادی-اجتماعی

- ایجاد شبکه های همکاری بین صنعت و آموزش: نهادهایی مانند «شورای مهارتی محلی» با پیوند دادن هنرستانها به بنگاه های اقتصادی، آموزش ها را مبتنی بر نیازهای واقعی بازار تنظیم می کنند.

- کاهش هزینه های دولت

۳. تبعات تحول آفرین در اقتصاد کلان

- رشد صادرات غیرنفتی: نهادهای پشتیبان با آموزش استانداردسازی و بازاریابی بین المللی به تولیدکنندگان خُرد، ارزش صادرات اقلامی نظیر صنایع دستی را می توانند بسیار تغییر دهند.

- جذب سرمایه گذاری خارجی: ایجاد «کریدورهای امن سرمایه گذاری» ریسک فعالیت اقتصادی در مناطق محروم را کاهش داده و جذب فاینانس خارجی را نیز ممکن می سازد.

- تقویت اقتصاد چرخشی: نهادهای پشتیبان با آموزش تبدیل ضایعات صنعتی به محصولات جدید (مثلاً تولید مصالح ساختمانی از خاکستر نیروگاهها)، قادر می باشند الگوی مصرف را متحول می کنند .

۴. آثار اجتماعی: از حاشیه نشینی تا نقش آفرینی اقتصادی

- توانمندسازی زنان روستایی: صندوقهای اعتباری خُرد تحت حمایت نهادهای پشتیبان، به زنان در مناطق محروم امکان می دهند با دریافت وامهای معقول، کارگاههای تولیدی کوچک راه اندازی کنند.

۵. نوآوریهای راهبردی: نهادها به مثابه آزمایشگاه های حکمرانی

- پلتفرمهای دیجیتال یکپارچه: توسعه سامانه هایی که آموزشهای آنلاین، اعتبارسنجی کسب وکارها و جذب سرمایه را همزمان ارائه میدهند.

- مدلهای تأمین مالی ترکیبی: ترکیب وام های کم بهره، سرمایه گذاری خطرپذیر و کمک های بلاعوض برای پروژه های پرریسک ولی ارزش آفرین (مانند استارت آپهای حوزه انرژیهای تجدیدپذیر).

- حکمرانی مشارکتی: تشکیل «شوراهای سه جانبه» متشکل از دولت، بخش خصوصی و جامعه مدنی برای نظارت بر عملکرد نهادهای پشتیبان

.

نهادهای پشتیبان، معماران اقتصاد مقاومتی :

این برنامه با تبدیل نهادهای پشتیبان به «مهندسان اکوسیستم اقتصادی» سه تحول کلان ایجاد میکند:

۱. اقتصادی: جایگزینی درآمدهای نفتی با درآمدهای پایدار مبتنی بر مهارت و نوآوری.

۲. اجتماعی: تبدیل مناطق محروم به قطب های تولید ارزش از طریق مشارکت حداکثری جامعه محلی.

۳. سیاسی: تقویت امنیت ملی با کاهش وابستگی به خارج و ایجاد اشتغال پایدار.

نهادهای پشتیبان، دیگر واسطه های ساده نیستند؛ آنها پُل هایی هستند که می توانند شکاف بین «مهارتهای راکد» و «فرصتهای مغفول» اقتصاد ایران را پر کنند.

جوامع هدف ، عناوین و شروط ارائه تسهیلات بانکی

ردیف	موضوع پیشنهادی مورد پرداخت تسهیلات	شروط الزامی	مستقل ریال	پشتیبان ریال	خویش فرمایی (ریال)	کارفرمایی (ریال)
۱	موسس آموزشگاه فنی و حرفه ای آزاد	مجوز تاسیس آموزشگاه فنی و حرفه ای آزاد	ندارد	ندارد	۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰	به ازای اشتغال هر نفر مبلغ ۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ حداکثر اشتغال ۲۵نفر مبلغ ۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰
۲	کارآفرینان ایجاد کسب و کارهای خانگی و طرح کارافن	گواهینامه مهارت آموزی یا مجوز مشاغل خانگی	۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰	به ازای اشتغال هر نفر مبلغ ۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ حداکثر اشتغال ۲۵نفر مبلغ ۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰		
۳	اشتغال مهارت آموختگان در بنگاه اقتصادی خرد sme و پیشرانهای توسعه ای اشتغال راهبران کسب و کار / توسعه و تقویت نهادهای پشتیبان کسب و کارها	گواهینامه مهارت آموزی/ مجوز مشاغل خانگی/ مجوز آموزشگاه فنی و حرفه ای آزاد	ندارد	ندارد		

اولویت های اجرایی:

بخش آموزشگاه های فنی و حرفه ای

*اولویت دهی آموزشگاه های فنی و حرفه ای آزاد دارای درجه (۱) یا (۲) طبق فرآیند اعتبار سنجی و رتبه بندی سالانه

* اولویت دهی آموزشگاه های فنی و حرفه ای آزاد با میانگین عملکرد آموزشی ثبت شده بیش از میانگین استان در سال ارزیابی (ارائه مستندات مبنی بر داده های استخراج شده از پرتال سازمان).

* اولویت دهی آموزشگاه های فنی و حرفه ای آزاد آسیب دیده در جنگ های تحمیلی ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵ با مستندات رسمی قانونی و مورد تایید مراجع ذیصلاح.

* اولویت دهی شرکت های دانش بنیان تاسیس کننده آموزشگاه های فنی و حرفه ای آزاد .

* اولویت دهی شرکت های تعاونی تاسیس کننده آموزشگاه های فنی و حرفه ای آزاد.

* اولویت دهی آموزشگاه های فنی و حرفه ای ازاد در مناطق محروم.

بخش کارافن(مشاغل خانگی)

*اولویت زنان سرپرست خانوار تحت عنوان پشتیبان در بخش مشاغل خانگی تحت عنوان کارافن

* کارآفرینان و ایده پردازان کسب و کار مستقل در بخش کارافن و مشاغل خانگی

*کارافن / مشاغل خانگی مستقل: مشاغل خانگی است که پس از اخذ مجوز مشاغل خانگی، با اتکاء به توان فردی و یا مشارکت اعضاء خانواده خود، در شغل خانگی مصوب، فعالیت نماید .

* کارافن / مشاغل خانگی پشتیبان حقیقی/ حقوقی(: شخص حقیقی یا حقوقی است که پس از اخذ مجوز پشتیبان مشاغلخانگی، حداقل سه نفر فعال مرتبط با کسب و کار خانگی تحت پوشش را به منظور انجام امور شغلی مرتبط با مجوز مذکور در زمینه های آموزش و مشاوره، ارائه ابزار کار و مواد اولیه، بازاریابی و فروش، حمایت میکند.

* در مشاغل خانگی / کارافن پشتیبان نیازی به ایجاد کارگاه بیمه ای و واریز حق بیمه برای افراد مجموعه کسب و کاری ندارد.

ملاحظات ضروری:

- درصورت هرگونه تعلل و تضییع حقوق متقاضیان از قبیل: عدم رعایت مدت زمان بررسی (حداکثر ۱۰ روز)، ایجاد روندهای اضافی و سلیقه ای خارج از ضوابط و دستورالعمل ارائه تسهیلات قرض الحسنه درراستای بررسی پرونده های آنان ، بررسی پرونده از طریق ستاد بررسی و به مراحل بانکی ارجاع می شود.
- عدم رعایت موارد مندرج در دستورالعمل مربوط توسط ادارات کل موجبات نمرات منفی در ارزیابی سالانه مرتبط لحاظ می شود.
- هرگونه مهارت آموزی در قالب شایستگی، سند حرفه و صنعت ساختمان مشمول گواهینامه مهارت آموزی می باشد.
- صحت و سقم شروط الزامی مندرج در جدول فوق الذکر به لحاظ اعتبار مدت زمان اعتبار و اصالت سنجی مورد بررسی و بازبینی قرار گیرد.
- لازمست هرگونه مشکلات احتمالی در سرعت بخشی و اجرای فرآیندهای بانکی و استانی در اولین فرصت علاوه برتماس تلفنی طی مکاتبه ای با دفتر آموزشگاه های فنی و حرفه ای آزاد اطلاع رسانی شود.
- از آنجاییکه مدیریت هزینه اعتبارات تخصیص یافته با توجه به رعایت مفاد این شیوه نامه در اختیار ادارات کل آموزش فنی و حرفه ای استانها می باشد بنابراین به منظور ایجاد توازن و رعایت حقوق متقاضیان ادارات کل تابعه برای تخصیص مبلغ اعتبار شهرستانی براساس میزان جمعیت گزوه های مخاطب سازمان در بخش های گواهینامه مهارت آموزی و موسسین آموزشگاه های آزاد اقدام و سرلوحه ی اقدامات خود برای متقاضیان تسهیلات مذکور قرار دهند.
- اطلاع رسانی مناسب از طریق ابزار و تکنیک های مختلف با بهره گیری از ظرفیت سایت های ادارات کل و اعلام شماره تماس اداری برای رفع مشکلات احتمالی در سطح استان.
- باتوجه به محدودیت های اقتصادی و کاهش تخصیص اعتبارات مذکور به منظور اثربخشی و بهینه سازی فرآیندها در ۲۵ دی ماه سال جاری وضعیت عملکردی استانها مورد بررسی و درصورت عدم هزینه کرد ، اعتبارات باقی مانده به سایر استانها انتقال خواهد یافت.